

Работна средба за инклузија на Ромите и Ромите бегалци

26ти јули , Скопје

Оперативни заклучоци

Вкрстени прашања и следење

- Превземени беа значајни чекори во создавањето на институции , законска регулатива и стратегии со цел да се подобри социо-економската положба на Ромите, и подобро да се вклучат во доминантното општество.
- Како и да е, треба да се демонстрира посилна политичка посветеност со цел да се осигура дека стратегиите преминуваат во акции, особено со распределба на соодветни финансиски ресурси.
- За таа цел, дополнителни државни средства ќе бидат распределени за имплементацијата на постоечките стратегии и акциони планови.
- Имплементацијата на постоечките стратегии и акциони планови ќе се подобри со ефективно известување, мониторинг и механизми на евалуација.
- Моментално, механизмите за мониторинг и евалуација страдаат од отсуство на официјални податоци за Ромите. Со соработка меѓу сите релевантни државни институции предводени од Државниот завод за статистика треба да се основа систем за да се соберат официјални податоци. Пописот во 2011 ќе биде можност да се обезбедат сигурни и објективни податоци.
- Административните капацитети, координацијата и комуникацијата меѓу институциите кои се задолжени за политиките за Ромите треба да се подобрат. . Работата на Националното координативно тело и Советодавното тело треба да се активира.
- Потребни се повеќе ефективни информации и теренски кампањи за постоечките стратегии и акциони планови да ја подигнат свеста помеѓу Ромската заедница.
- Ромските информативни центри треба да одиграат клучна улога во информирањето на целната група за постоечките политики. Затоа нивниот статус на проект (вклучувајќи го и статусот на персоналот) треба да се замени со постојана позиција во јавната администрација и нивните човечки и финансиски капацитети треба да се зголемат.
- Проблемот на Ромите бегалци од 1999 треба да биде вклучен во општите дискусии и политиките насочени кон инклузија на Ромите.
- Со цел да се обезбеди соодветно следење на состанокот , секои шест месеци треба да се организираат координативни состаноци спојувајќи ги сите релевантни чинители (авторитети , меѓународната заедница , НВО). Така, напредувањето ќе

може да се разгледа, и ќе може да им се пристапи на предизвиците и ќе се обезбеди континуирана евалуација на активностите за инклузија на Ромите. Државните институции одговорни за координација и имплементација на постоечките политики би требало да ги предводат овие координативни состаноци.

- Координативните состаноци исто така може да користат за координација на донаторските акции во врска со Ромите.

Вработување

- Директната врска меѓу вработувањето со соодветно образование и квалификации треба да биде признаена, што ќе резултира со ставање на поголем акцент на развојот на човечкиот капитал. Само на овој начин обесправените групи ќе можат да стигнат до вистинска и пристojна работа.
- Треба да се воспостави интегриран пристап вклучувајќи дијалог со општините и приватниот сектор. Агенцијата за вработување е многу охрабрена да креира програми со приватниот сектор се со цел да ги мотивира компаниите да вработуваат Роми.
- Потребни се зајакнати напори за да се зголеми застапеноста на Ромите во јавната администрација врз основа на заслуги и квалификации. Покрај тоа, треба да се промовираат афирмативни мерки за вработување во проектите финансирани т од владата.
- Министерството за труд и социјална политика треба да елаборира повеќе активни мерки за вработување конкретно насочени кон Ромите, како што во моментот постои само една таква мерка.
- Пристап до постоечките и идните активни мерки за вработување исто така треба да се обезбеди и за Ромите бегалци.
- Постоечките активности за зголемување на вработливоста на Ромите треба да биде повеќе и подобро промовирани. Агенцијата за вработување треба да организира семинар за Ромските информативни центри и за невладините организации за да ги оспособи точно да ја информираат Ромската заедница за постоечките политики.
- Министерството за труд и социјална политика треба да пронајде механизми за легализација на неформални активности за генерирање на приходи во кои многу Роми се вклучени.

Лични документи и Ромите бегалци

- Постои напорен проблем во врска со граѓанската евиденција. Треба итно да се усвојат и имплементираат измени во законската регулатива мерки за решавање на овој проблем. Препораките дадени во 2010 год. од страна на меѓуресорската работна група за лица без документи треба да бидат усвоени од страна на владата без одложувања и имплементирани до крајот на 2012 год.

- Со цел за лесен пристап до лични документи и граѓанска регистрација, трошоците и казните за задоцнета регистрација на родените треба да бидат поништени во текот на првите шест месеци од 2012 год. Надоместоците за ДНК тестирање потребни за утврдување на идентитет треба да бидат укинати во истиот период на време.
- Сите постоечки и идни мерки треба да бидат соодветно промовирани од страна на соодветни државни институции во соработка со Ромските информативни центри и невладини организации.
- Официјални податоци за лица без лични документи треба да бидат утврдени и пописот во 2011 треба да се искористи за да ги обезбеди податоците. Државниот завод за статистика заедно со Ромските информативни центри треба да ја подигнат свеста кај Ромите за важноста да бидат дел од пописот.
- Законот за здравствено осигурување треба да биде изменет, како што всушност беше првично планирано во пролетта 2011, да вклучи бегалци во јавниот здравствен систем.
- Треба итно да се направат напори за да се обезбедат адекватни финансиски средства за постојано решение во врска со домувањето на бегалците. Според поранешната владина одлука, Министерството за транспорт и врски треба да распредели јавен заем за изградба на станбени единици во рамките на проект финансиран од страна на УНХЦР.
- Одлуката да ја потпишат и ратификуваат Конвенцијата на ОН за намалување на бројот на лица без државјанство (1961) ќе биде донесена без одложување.

Домување

- Законот за легализација на дивоградбите обезбедува основна алатка да го отвори патот за подобрување на условите за домување на многу ромски семејства . Крајниот рок за аплицирање (3ти септември 2011год.) треба да биде продолжен уште шест месеци.
- Ромската заедница треба подобро да биде информирана за потребните процедури согласно Законот за легализација на дивоградбите. Управата за катастар и Ромските информативни центри треба да организираат работилници за да ја подигнат свеста на Ромската заедница.
- Административниот товар и надоместоците за добивање на потребни документи за легализација на нелегалните објекти треба да бидат укинати за социјално загрозените лица.
- Сегашната законска регулатива треба да биде изменета со цел да се воспостави механизам за легализација на дивите населби со којшто ќе се обезбеди нивно вклучување во општинските просторни планови.
- Во случај на дислокација на ромските населби, засегнатата популација треба да биде преместена само во урбаните средини.
- Централните и локалните власти ќе се вклучат во поредовен дијалог во врска со станбените и инфраструктурните проблеми со кои се соочуваат Ромите. Тие

особено треба да соработуваат за развој на механизам со кој ќе се запре и спречи натамошната географска поделба на Ромите.

- Станбените и инфраструктурните проекти наменети за Ромската заедница треба да се здобијат со повисок приоритет во однос на буџетот.

Образование

- Треба да се донесат сеопфатни мерки за намалување на бројот на Ромски дечиња во одделенија или училишта за деца со посебни потреби.
- Пристап до предучилишното образование е клучен елемент за интеграција преку образованието. Затоа надоместоците за предучилишното образование ќе бидат укинати за социјално загрозените семејства.
- Децата на Ромите бегалци ќе бидат вклучени во проектот на Министерството за труд и социјална политика „Инклузија на деца Роми во предучилишното образование“ .
- Министерството за образование и наука во соработка со општините треба да ги подобрат мониторингот и евалуацијата на редовноста во предучилишното и основното образование.
- Паралелно со Националната стратегија за ромите и релевантниот Акционен план за Декадата за имплементација на Ромите , треба да се имплементира проектот на ментори и педагошки асистенти. Решението да се овозможи нивно присуство во училишните установи, иако тие не се официјални членови на педагошкиот кадар треба да се најде брзо и пред крајот на учебната година 2011-2012.
- Проблемот поврзан со зголемувањето на бројот на децата на улица мора да се земе како клучен приоритет од страна на релевантните министерства. Ќе бидат изградени нови транзит центри, обезбедување на дневна и ноќна заштита. .
- Упатството за антидискриминација во образованието објавено од Министерството за образование и наука треба поинтензивно да се користи заедно со засилена мерки за десегрегација во училиштата.
- На новото средно училиште во Шуто Оризари кое што е во изградба ќе му бидат обезбедени мулти-етничкиот карактер и наставните програми.
- Распределбата на буџетот од централно на општинско ниво треба да биде направена според бројот на ученици (принципот „ Парите го следат детето“) наместо фиксни износи поврзани со бројот на образовни установи.
- Ќе се развиваат проекти за образование на возрасни и Центарот за образование на возрасни ќе ги започне своите активности пред крајот на учебната година 2011-2012.